

Hollola

Hyvinvointisuunnitelma 2021–2025

Elinvoimavaliokunta: 16.11.2021

Hyvinvointivaliokunta: 24.11.2021

Kunnanhallitus: 29.11.2021

Kunnanvaltuusto: 13.12.2021

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	3
2 Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavat asiakirjat ja kyselyt.....	4
3 Kunnan hyvinvointityön rakenne.....	5
4 Laajan hyvinvointikertomuksen 2017–2020 johtopäätökset	6
5 Toimenpiteet hollolalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi	7

1 Johdanto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tärkeimpiä tehtäviä ja työtä toteutetaan kunnan kaikilla palvelualueilla. Se parantaa kuntalaisten elämänlaatua, lisää työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua.

Lainsäädäntö ohjaa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää. Kuntalaki (2015/410) määrittelee kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtimisen kunnan keskeiseksi perustehtäväksi. Terveystoimintalaki ja sen (1326/2010) luvussa kaksi määrittellään laajasti kunnalle erilaisia tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan tulee esimerkiksi seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin ja raportoitava tehdyistä toimenpiteistä ja niiden onnistumisesta kunnanvaltuustolle vuosittain.

Miten kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit muodostuvat? Tieto on strategisten tavoitteiden perusta ja niiden tulee perustua paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin. Tärkein yksittäinen asiakirja tiedon tuottamiseen on kerran valtuustokaudessa laadittava laaja hyvinvointikertomus. Se on tiivis kuvaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa.

Laaja hyvinvointikertomus jakaantuu kertomusosaan, jossa kuvataan hyvinvoinnin nykytilanne ja suunnitelmaosaan, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi. Suunnitelman tavoitteena on tiivistää kunnan eri palvelualueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet yhteen. Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattavien toimenpiteiden valintaa ohjaavat laajan hyvinvointikertomuksen lisäksi kuntastrategia, vuosittainen talousarvio ja käyttösuunnitelma.

Tämä on Hollolan kunnan hyvinvointisuunnitelma vuosille 2021–2025. Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä seurataan ja niistä raportoidaan valtuustolle vuosittain. Lisäksi suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan tarkentaa ja painopisteitä valita vuosittain, mikäli se nähdään tarpeellisenä.

2 Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavat asiakirjat ja kyselyt

Hyvinvointisuunnitelman laadintatyötä ohjaa seuraavat asiakirjat / kyselyt

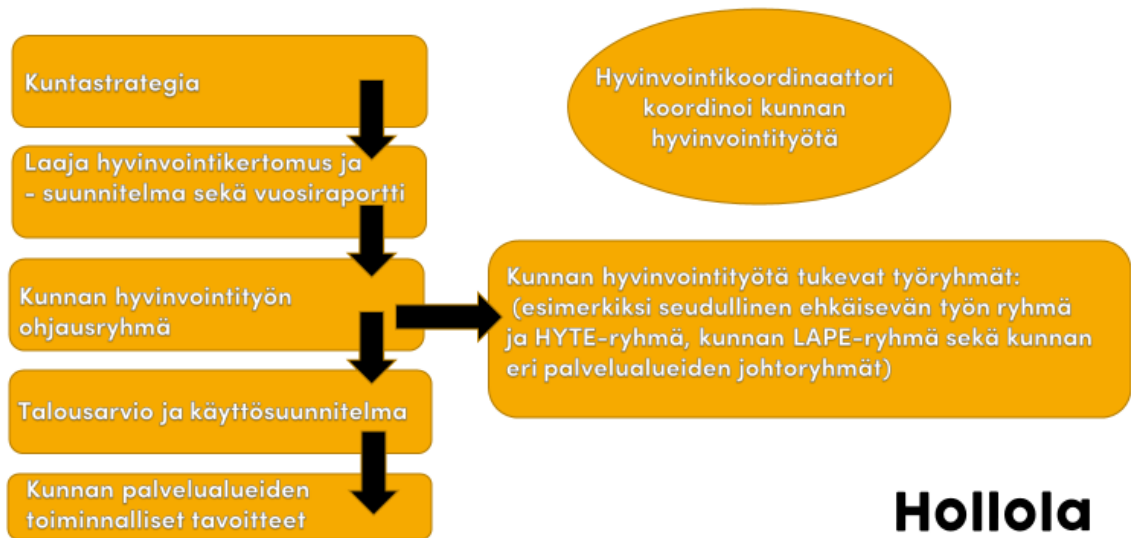
- ✓ **Hollolan kuntastrategia 2018–2021** ([linkki](#))
- ✓ **Hollolan kunnan laaja hyvinvointikertomus 2017–2020** ([linkki](#))
- ✓ **Päijät-Hämeen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön kärjet 2020–2025**
 1. Mielen hyvinvointi
 2. Osallisuus ja yhteisöllisyys
 3. Arjen turvallisuus
 4. Päihteettömyys ja elintavat

Hollolan kunta tarvitsee kunnan oman HYTE-työn tueksi asiantuntevasti koordinoitua maakunnallista työtä. Maakunnallisen HYTE-työn kehittäminen on tärkeää ja siinä pitää ottaa huomioon hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön laaja-alaisuus.

- ✓ **Hollolan hyvinvointikysely 2020** ([linkki](#))
- ✓ **Kunnan vuosittainen talousarvio ja käyttösuunnitelma**

3 Kunnan hyvinvointityön rakenne

Laaja hyvinvointikertomus sekä kunnan hyvinvointiohjelma toimivat kunnan johtamisen työvälineinä osana jokavuotista talouden ja toiminnan suunnittelua pohjautuen kunnan voimassa olevaan strategiaan.

Kunnan hyvinvointityöskentelyssä keskeinen toimija on kunnan eri palvelualueita edustava kunnanjohtajana nimeämä hyvinvointityön ohjausryhmä. Ryhmän tehtävänä on huolehtia, että asetetut hyvinvointitavoitteet ja toimenpiteet nivoutuvat osaksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua.

Kunnan hyvinvointityötä tukevat lisäksi muut työryhmät, joita ovat erilaiset maakunnalliset työryhmät kuten esimerkiksi seudullinen ehkäisevän työn ryhmä sekä kunnan oma LAPE-työryhmä. Toimenpiteiden käytännön toteutuksesta vastaa kunnan eri palvelualueet sekä niiden sisällä olevat vastualueet. Kunnan hyvinvointityön kokonaiskoordinoinnista vastaa hyvinvointikoordinaattori.

4 Laajan hyvinvointikertomuksen 2017–2020 johtopäätökset

Laaja hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä Hollolan kunnassa sisältäen johtopäätökset.

Hyvinvointitiedon perusteella tehdyt johtopäätökset:

- ✓ Väestönkasvun edistäminen eri keinoin
- ✓ Kuntalaisten osallisuuden sekä osallisuuden kokemusten vahvistaminen
- ✓ Yhteisöllisyyden vahvistaminen kouluuyhteisöissä
- ✓ Koulukiusaamisen ehkäisy
- ✓ Lasten ja nuorten liikuntaan panostaminen
- ✓ Lasten ja nuorten ravitsemukseen ja kouluruokailuun panostaminen
- ✓ Pidetään kunnasta saatavat peruspalvelut kunnossa
- ✓ Mielen terveystalvveluihin panostaminen (Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä)

5 Toimenpiteet hollolalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho, mittarit ja seuranta	Toteutuma (arvioidaan vuosittain)
<p>Päihteiden käytön vähentäminen</p> <p>Tavoitteena päihteiden käyttö ja kokeilu vähäisempää kuin koko maassa sekä Päijät-Hämeessä keskimäärin</p>	<ul style="list-style-type: none"> Harrastamisen Suomen malli käytössä Hollolassa Osallisuuden edistämisen eri toimet käytössä Yhdistystoiminnan tukeminen (mm. maksuttomat tilat) Laajennetaan koulujen Hubu-päihdekasvatusmenetelmäyhteistyötä Ehyt ry:n kanssa viidesluokkalaisiin kahdeksansien luokkien lisäksi 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön seudullinen suunnitelma 2022–2025 hyväksytty kunnan päätöksenteossa Laaditaan paikallinen päihteiden käytön ehkäisemistä koskeva suunnitelma Kouluterveyskysely (2021, 2023, 2025) (THL) Sotkanet (THL) 	
<p>Terveysliikunnan edistäminen</p> <p>Tavoitteena TEAviisari pisteiden parantaminen jokaisen tiedonkeruun yhteydessä ja sitä kautta terveysliikunnan edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Terveyden edistämisen aktiivisuuden arviointi, jossa arvioidaan keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet (TOP 10) verrattuna edelliseen tiedonkeruuseen 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin ja elinvoiman palvelualueet</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> TEAviisari (THL) 2020, 2022, 2024. Joka toinen vuosi TEAviisari tiedonkeruun yhteydessä 	
<p>Paikallisten yritysten ja kunnan välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vuorovaikutustilaisuuksien järjestäminen eri toimijoiden kanssa Vahva ja monikanavainen tiedotus Jatkuva dialogi yrittäjäyhdistyksen kanssa 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Seuranta: Toteutuma arvioidaan vuosittain</p>	

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho, mittarit ja seuranta	Toteutuma (arvioidaan vuosittain)
Oppilaitosyhteistyön ja kunnan elinvoiman sekä vetovoiman edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiivisella oppilaitos- ja sidosryhmäyhteistyöllä sekä hankkeilla - vaikuttamisella, tiedolla ja teoilla - lisää elinvoimaa sekä vetovoimaa Hollolaan. • Vähintään 1 hanke vuodessa (suunnittelu-, toteutuskumppanuus tai oma toteutus) • Ohjausryhmäjäsennyksiä >1 • Hämeen kauppakamarin valiokuntatyöhön osallistuminen • Toimitaan suoraan alueen yrittäjien-/yrityksien kanssa. Pidetään yllä / kehitetään hyvinvointiin vaikuttavia asioita 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Seuranta: Toteutuma arvioidaan vuosittain</p>	
Ravitsemus-terveyden edistäminen eri väestöryhmille	<ul style="list-style-type: none"> • Oppimiskeskustelut • Vasu-keskustelut • Asiakastyytyväisyys kyselyt • Käyttäjämäärien seuraaminen • Ylijäämäruoan myynti / jakaminen eläkeläisille • Välipalan tarjoaminen koululaisille (on vielä ollut maksullinen) • Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta –hanke perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa (mukana kaksi päiväkotia ja yksi koulu) 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman ja hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TEAviisari • Kunnan hyvinvointikysely (2022,2024) • Kouluterveyskysely (2021,2023,2025) 	

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho, mittarit ja seuranta	Toteutus (arvioidaan vuosittain)
Liikunnan edistäminen eri väestöryhmille	<ul style="list-style-type: none"> • Koululaisten harrastekysely • Harrastamisen Suomen malli • Liikkuva varhaiskasvatus – Varhaiskasvatuksen liikkumis- ja hyvinvointiohjelma • Motoristen taitojen havainnointimateriaali käytössä varhaiskasvatuksessa. • Välkkäritoiminta • Maksuttomat tilat • Kunnan avustukset yhdistyksille 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kouluterveyskysely (2021,2023,2025) • Move-mittaukset 5. ja 8. luokkien oppilaille (vuosittain) • Varhaiskasvatuksen jokainen yksikkö tekee liikunnan nykytilan kartoituksen ja arvioinnin joka kevätkausi 	
Ikäihmisten kotona asumisen sekä kunnan palveluiden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnassa tarjottavat peruspalvelut ovat kunnossa • Kunnan avustukset vanhus- ja eläkeläisjärjestöille • Maksuttomat kokoontumistilat • Vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivinen toiminta 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sotkanet (THL) indikaattori kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä • Kunnan hyvinvointikysely (2022, 2024) 	
<p>Kulttuuritoiminnan edistäminen</p> <p>Tavoitteena TEAviisari pisteiden parantaminen jokaisen tiedonkeruun yhteydessä ja sitä kautta kulttuuritoiminnan edistäminen</p> <p>Lasten ja nuorten kulttuurikasvatuksen edistäminen eri keinoin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kulttuuritoiminnan edistämisen aktiivisuuden arviointi, jossa arvioidaan keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet (TOP 10) verrattuna edelliseen tiedonkeruuseen 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TEAviisari (THL) 2021, 2023, 2025. Joka toinen vuosi TEAviisari tiedonkeruun yhteydessä. 	

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho, mittarit ja seuranta	Toteutuma (arvioidaan vuosittain)
Terveellinen ja turvallinen vesihuolto	<ul style="list-style-type: none"> • Vesihuoltojärjestelmien kunnossapidosta ja vesihuollon terveellisyydestä huolehtiminen. Tiedotus ja neuvonta. • Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys neljän vuoden välein. • Kysely vesihuoltopalveluista vuosittain. • Jatkuva asiakaspalaute ja siihen reagointi 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Seuranta: Toteuma arvioidaan vuosittain</p>	
Terveellinen ja turvallinen asuinympäristö ja palveluiden mahdollistaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Pidetään asuinympäristö viihtyisänä ja turvallisena. Onnistumista mitataan kunnan hyvinvointikyselyn avulla joka toinen vuosi. • Jatkuva asiakaspalaute ja siihen reagointi. • Keskustan kehittämissuunnitelman laatiminen. Ohjelman painopiste on uudisrakentamisen käynnistymisessä, palvelujen monipuolistamisessa sekä viihtyisyyden ja toiminnallisuuden lisäämisessä. 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Seuranta: Toteutuma arvioidaan vuosittain</p>	

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho, mittarit ja seuranta	Toteutuma (arvioidaan vuosittain)
<p>Kuntalaisten osallisuuden ja osallisuuden kokemusten sekä tapahtumien edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uusien kumppanuusmallien ja tapahtumien kehittäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa • Säännölliset kuntalaisfoorumit ja yhdistysillat vaihtelevin teemoin • Lapsiparlamentti 2 kertaa vuodessa • Nuorisovaltuusto ja Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuvat säännöllisesti keskimäärin 5–6 kertaa vuodessa • Yhteisöllinen kirjasto tarjoaa kuntalaisille sivistykseen, yhteisöllisyyteen, osallisuuteen ja vuorovaikutukseen perustuvaa monipuolista palveluntarjontaa ja toimii kuntalaisten kohtaamispaikkana • Viestinnän kehittäminen • Kunnan verkkosivujen uudistus / parempi saavutettavuus 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointikysely 2022, 2024 • Tapahtumien lukumäärä • Osallistujien lukumäärä • Asiakastyytyväisyyskyselyt 	

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho, mittarit ja seuranta	Toteutuma (arvioidaan vuosittain)
Työllisyyden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Työllisyyden kuntakokeilun (1.3.2021 - 30.6.2023) tavoitteena on tuoda työllisyyttä edistävät palvelut lähelle kuntalaista. Hollolan työllisyyspalvelut ovat mukana Lahden seudun kuntakokeilussa. Työttömän kuntalaisen hyvinvointia/ hyvää palvelua on henkilökohtainen omavalmentaja, joka kontaktoi työtöntä työnhakijaa säännöllisesti. Tavoitella on tehdä kaikille työttömille työnhakijoille, jotka eivät ole TE-toimiston toimenpiteessä, työnhakusuunnitelma kolmen kuukauden välein. 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sotkanet (THL) Tilastokeskus Työttömät, % työvoimasta Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta Työttömyysaste 	
<p>Viihtyisän asuin ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä edistäminen.</p> <p>Rakentamattomien luontokohteiden ja virkistysreittien säilymisen huomioiminen kuntakeskuksessa ja sen läheisyydessä</p>	<ul style="list-style-type: none"> Asemakaava-alueiden puistometsien hoitosuunnitelmat Tiirismaan alue-ekologinen luonnonhoito- ja metsäsuunnitelma Kintterönsuon hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteet osaksi käytännön toimintaa 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Puistometsien hoitosuunnitelmat valmiit 2021. Tiirismaan alue-ekologinen luonnonhoito- ja metsäsuunnitelma päivitetty 2022. 	

Tavoite	Toimenpiteet, mittarit ja seuranta	Vastuutaho, mittarit ja seuranta	Toteutuma (arvioidaan vuosittain)
Liikuntaolosuhteiden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Liikuntapaikkasuunnitelman valmistuminen 2021 Suunnitelmasta nousevat yksityiskohtaisemmat toimenpiteet. Suunnitelma päivitetään valtuustokausittain Jatkuva asiakaspalaute ja siihen reagointi 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikuntapaikkasuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen TEAviisari liikunta (2022,2024) 	
Lasten ja nuorten palveluiden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiystävällinen kunta toimintamallin kehittäminen Lasten ja nuorten alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet tärkeänä osana lasten ja nuorten palveluiden edistämistä 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue, konsernipalvelut</p> <p>Mittarit ja seuranta: Lasten ja nuorten alueellisen hyvinvointisuunnitelman kuntakohtaisten toimenpiteiden seuranta</p>	
Turvallinen kasvuympäristö varhaiskasvatus ja perusopetuksessa	<ul style="list-style-type: none"> Kuntakohtaisen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelman laatiminen ja yksikkökohtaiset toimenpiteet sekä mittarit 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kouluterveyskysely (2021, 2023, 2025) (THL) Sotkanet (THL) 	